

Provkonstruktion

Årskurs: 7

Ämne: Samhällskunskap

Tema: Lag och rätt

Syfte

Syftet med detta prov är att bedöma elevernas kunskaper om lagar, rättssystemet och vikten av rättssäkerhet i samhället. Provets innehåll syftar till att säkerställa att eleverna förstår grundläggande begrepp och principer kopplade till lag och rätt och kan tillämpa denna kunskap i olika sammanhang.

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

“Rättigheter och skyldigheter i samhället och för individen, samt hur olika aktörer i samhället påverkar lagar och beslut.”

Kunskapskrav

- Eleverna ska kunna beskriva och ge exempel på olika rättigheter och skyldigheter som medborgare har.
- Eleverna ska kunna förklara hur lagar stiftas och vilka som påverkar detta.
- Eleverna ska kunna ge exempel på hur rättssystemet fungerar och varför rättssäkerhet är viktigt.

Prov

Faktafrågor

1. Vilken institution stiftar lagar i Sverige?
 - A) Kommunfullmäktige
 - B) Riksdagen**
 - C) Regeringen
 - D) Högsta domstolen
2. Vilket av följande är en grundlag i Sverige?

- A) Regeringsformen
 - B) Brottsbalken
 - C) Lag om offentlig upphandling
 - D) Skollagen
3. Vad kallas den som åtalas för ett brott?
- A) Målsägande
 - B) Åtalad**
 - C) Vittne
 - D) Domare
4. Vilken rätt har en person som är åtalad?
- A) Rätt till försvar**
 - B) Rätt att undvika rättegång
 - C) Rätt att välja domare
 - D) Rätt att ljuga under ed
5. Vad menas med rättssäkerhet?
- A) Att alla medborgare är skyldiga
 - B) Att alla har rätt till en rättvis rättegång**
 - C) Att lagar alltid är rättvisa
 - D) Att brott alltid bestraffas
6. Vilken ålder gäller för att bli straffmyndig i Sverige?
- A) 14 år
 - B) 15 år**
 - C) 16 år
 - D) 18 år
7. Vilket av följande är inte en del av det svenska rättssystemet?
- A) Folkomröstning**
 - B) Domstol
 - C) Åklagare
 - D) Försvarsadvokat
8. Vad syftar grundlagarna till?
- A) Att reglera relationen mellan kommuner
 - B) Att skydda medborgarnas rättigheter**
 - C) Att fastställa skatter
 - D) Att beskriva brott och straff
9. Vad är en målsägande?
- A) Den som utför brottet
 - B) Den som blivit utsatt för brott**
 - C) Den som är domare
 - D) Den som vittnar
10. Vilken funktion har en åklagare?

- A) Att försvara den åtalade
 - B) Att döma i rätten
 - C) Att leda utredningen**
 - D) Att stifta lagar
11. Vilken domstol är högst i Sverige?
- A) Tingsrätten
 - B) Högsta domstolen**
 - C) Förvaltningsrätten
 - D) Arbetsdomstolen
12. Vad är ett brott mot lagen som kan leda till straff?
- A) Att vara oense med en granne
 - B) Stöld**
 - C) Att prata för mycket
 - D) Att vara otrevlig
13. Vad innebär en rättvis rättegång?
- A) Att alla parter är överens
 - B) Att båda sidor får komma till tals**
 - C) Att domen alltid blir friande
 - D) Att rätten avgör snabbt
14. Vilken typ av lag handhar straff för brott?
- A) Civilrätt
 - B) Förvaltningsrätt
 - C) Straffrätt**
 - D) Handelsrätt
15. Vad kallas en person som ger sitt vittnesmål i rätten?
- A) Vittne**
 - B) Målsägande
 - C) Åtalad
 - D) Justitieminister

Resonerande frågor

1. Diskutera varför det är viktigt att ha grundlagar och vilka konsekvenser det skulle få om dessa lagar inte existerade.
Denna fråga ger eleverna möjlighet att reflektera över grundlagarnas betydelse i samhället.
2. Hur kan medborgare påverka lagar och beslut som rör dem?
Frågan syftar till att uppmuntra eleverna att tänka på medborgarinflytande och delaktighet i demokratin.
3. Ge exempel på situationer när rättssäkerhet varit hotad och diskutera konsekvenserna.
Frågan ger eleverna möjlighet att analysera och resonera kring

verkliga situationer.

4. Vad innebär det att vara straffmyndig och hur påverkar detta unga människors ansvar?

Frågan uppmuntrar en djupare diskussion om ungas ansvar och rättigheter i samhället.

5. Resonera kring skillnaderna mellan olika typer av brott och dess straff. Varför är vissa brott mer allvarliga än andra?

Denna fråga kräver att eleverna reflekterar över brottslighetens komplexitet och straffsystemets roll.

6. Diskutera hur lagar skapas och vilken påverkan olika intressegrupper kan ha på lagstiftning.

Frågan ger möjlighet att analysera och förstå den politiska processen mera.

7. Vad kan en medborgare göra om de känner att de blivit orättvist behandlade av rättssystemet?

Denna fråga uppmanar till reflektion kring medborgarens rättigheter och handlingsmöjligheter.

8. Hur skulle du förklara vikten av vittnen i rättegångar och vilken roll de spelar för rättsskipningen?

Eleverna ges möjlighet att diskutera vittnets betydelse och rättsskipningens funktion.

Bedömning

Provet består av 15 faktafrågor, där varje rätt svar ger 1 poäng, samt 8 resonerande frågor där varje rätt svar ger 2 poäng.

- **E-nivå:** Minst 8 poäng totalt.
- **C-nivå:** Minst 12 poäng totalt (minst 3 poäng från resonerande frågor).
- **A-nivå:** Minst 18 poäng totalt (minst 5 poäng från resonerande frågor).

Tags: [Åk. 7 - 9](#), [Samhällskunskap](#)